

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6 —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

O intervenție dăunătoare. — Răspunsul Băncii Naționale la memoriul Asociației Băncilor. — Institutul de export pentru agricultură din Ungaria. — Academia Comercială din Cluj. — Perspectivele anului 1929. — Situația. — *Cronică:* Ziua internațională a cooperăției. Statificarea societăților de asigurare. Burse de mărfuri și efecte în Cluj și Timișoara. Societățile de asigurare din România. Desvoltarea industriei aparatelor de radiofonie. — Cursul Dalorilor la București. — Convocare.

O intervenție dăunătoare

Alegerile pentru Camerele de comerț și industrie.

Legea de organizare a Camerilor de comerț și industrie, care în trecut a ajutat într'adevăr viața economică din vechiul regat — nu însă atât cât ar fi trebuit — a fost extinsă și în noile provincii ale țării. — Funcționarea celor de sub vechiul regim a încetat dela sine.

Aprecierea scopului urmărit de această instituție și foloasele ei în sens practic și de interes general, pe cari le poate aduce atunci când e bine constituită și bine condusă, precum și îndrumarea activității Camerelor de comerț, a fost obiectul de preocupare a unui număr restrâns de persoane. Unii, mulți dintre minoritari i-au contestat rostul; iar alții, dintre naționali — nu partidul — au considerat această instituție bun prilej de a se plasa într'un fel sau altul, pentru menajarea intereselor personale sau cel puțin pentru satisfacția vanității. Nu privim cele câteva excepții onorabile, cari din fericire se mai găsesc.

După câțiva ani de funcționare, lumea comerțului și industriei din noile ținuturi s'a convins de utilitatea camerilor, chiar și atunci când n'au fost mulțumiți de conducere și directivele ei.

Unul din „obiceiurile pământului”, cum se spune adesea, în cazul de față: intervenția politice de partid în camerele de comerț și industrie, trebuie să înceteze. E o intervenție nefastă, de-

plasată și dăunătoare vieții economice. Această instituție trebuie să fie o călăuză pricepută și desinteresată pentru comerț și industrie și nu contrar, o instituție care să trăiască din mila comerțului și a industriei. — Nu ne trebuie o instituție — decor, care să figureze numai în planul de organizare al țării, ci o instituție care să ajute efectiv, prin autoritatea și cunoștințele celor chemați s'o conducă.

Dedem însă, chiar în ciuda modificărilor de lege și a declarațiunilor patriotice, că acest for al vieții economice se reduce în definitiv la o pradă, pe care și-o împart cu ceartă și tăraboiu partidele politice — partea leului, urmând să fie luată totdeauna de guvern (nu vorbim numai de cel actual, apucătura e comună și celorlalte partide când ajung la putere).

Argumentul cu rotația și primenirea elementelor la conducere, nu justifică nici într'un chip intervenția politice. Comerțul și industria dintr'o circumscripție trebuie conduse de cele mai reprezentative personalități ale acestor două ramuri de activitate, elemente rutinate, pricepute, active și cu orizonturi largi. Ori, e notoriu faptul că fabricanții și comercianții, cari țin la meseria lor, nu fac politică, cu atât mai puțin politică militantă. După-cum nu se poate ca un comerciant să facă formalitățile de testare ale unui individ oarecare sau să pledeze într'un proces la tribunal, chiar pentru un coleg, tot așa credem că un profesionist liber, care n'are nici o legătură cu industria sau comerțul, chiar atunci când i s'a făcut rost la repezeală într'un Consiliu de administrație — lucru foarte ușor de altfel — n'are ce s'agita, n'are ce căuta într'o instituție fără nici o legătură cu indelelnicirile sale profesionale.

Acelaș păcat îl face politica și atunci când ține morțiș să-și plaseze în calitate de consilieri: cărciumari, mici băcani dela periferie, pantofari; poate oameni foarte onorabili și cu multă trecere pe strada d-lor sau în cartier, dar cari nu pot

aduce decât o înfimă contribuție, în cazul cel mai ferecit. Înțeleg foarte bine, să fie ales consilier, reprezentantul Reuniunii meseriașilor, precum și cel al Sfatului negustoresc sau al altei organizații negustorești. Fără doar și poate, aceste două organizații își vor trimite reprezentanți, pe cei mai capabili dintre membrii lor.

Facem aceste observațiuni, pentru că găsim, că este păgubitor a da un rol și caracter de azil unei Camere de comerț și industrie. Această instituție nu se poate mulțumi numai cu reeditarea și transmiterea mai departe a dispozițiilor și ordinelor primite de sus, cu repartizarea cotei ce-i revine din partea fiscoului și cu eliberarea de certificate de funcționare. Sunt atâtea probleme de rezolvat, atâtea opere de realizat. Acestea însă nu sunt afișate și reglementate nicăieri, trebuie așa dar sesizate de mintea ageră a conducătorilor și consilierilor.

Ne trebuie deci la camere, oameni de specialitate și cu rutină în chestiuni de comerț și industrie!

B.

Răspunsul Băncii Naționale la memoriul Asociației Băncilor.

Am arătat în numărul nostru ultim, în liniamente generale, cuprinsul memoriului, prezentat Băncii Naționale de Asociația Băncilor, cu privire la efectele urcării dobânzilor și a restrângerii creditelor.

Răspunsul „Băncii Naționale“ la memoriu, așteptat cu mult interes de toate cercurile financiare și economice ale țării, a urmat la finele săptămânii expirate.

Este ținut, în partea introductivă, în termeni energici. Afirmățiunile și faptele, pe cari se întemeiază opiniunile exprimate în memoriu sunt declarate ca eronate și inexacte și se reproșează Asociației Băncilor, că a adus în discuție publică prin presă o problemă atât de importantă și de interes general.

Consecințele, Banca Națională, le pune în sarcina Asociației Băncilor și continuă cum urmează:

Afirmăți, în primul rând, că Banca Națională a restrâns portofoliul de scont și încă în mod neprevăzut. Lucrul este neexact.

Situația portofoliului tuturor prezentatorilor, scăzând pe acela al Creditului Industrial și al Creditului Rural, care au făcut obiectul unor aranjamente speciale cu Statul, conform planului de stabilizare era:

La 7 Februarie a. e. 8.065,000.000 (data stabilizării);

La 31 Maiu a. e. 8.292,000.000.

Prin urmare portofoliul de scont al băncilor s'a urcat ușor în acest timp și nu poate fi vorba de o restrângere.

Dar în afară de aceasta, Băncile nici nu au făcut uz de toate creditele pe care Banca Națională le-a deschis. Astfel la data de 7 Februarie a. e. erau credite neutilizate de 950 milioane Lei, iar la 31 Maiu a. e. de 2.300 milioane Lei. Din comparația acestor două cifre nu se pot trage alte concluzii decât: a) că băncile nu utilizează nici măcar creditele ce li se deschid de Banca Națională; b) că departe de a le restrânge, Banca Națională a mărit creditele acordate și peste cifra de mai înainte cu mai mult de 1600 milioane, dar băncile nu au uzat, totuși, decât de circa 250 milioane din aceste credite.

Prin urmare toate concluziile pe care Dv. trageți după ce ați pus premiza restrângerii portofoliului de scont, sunt eronate și neîntemeiate. Iar vina că Băncile nu uzează de toate creditele pe care Banca Națională le deschide, nu poate fi decât a lor, nici de cum a Băncii Naționale.

A doua afirmațiune inexactă pe care o faceți în memoriul Dv. este că Banca Națională tinde a micșora emisiunea.

Această afirmațiune denotă în orice caz o necunoaștere regretabilă a mecanismului emisiunii biletelor unei bănci de emisiune. În adevăr, Banca Națională și-a reluat din momentul stabilizării, funcționarea ei deplină și responsabilitatea stabilității monetei. Prin urmare ea nu mai poate emite bilete decât: sau pe cale de scont și avansuri pe titluri, sau pe cale de schimb, atunci când i se prezintă aur sau devize spre vânzare. Pe de altă parte, Banca Națională este obligată a da oricui devize pe cursul de stabilizare, atunci când i se cer, în schimbul contravalorii acestor devize în Lei.

Prin urmare emisiunea va crește atunci când i se vor vinde mai multe devize sau i se va prezenta mai mult portofoliu ce ea poate reesconta, și va scădea atunci când i se vor cere mai multe devize, care se plătesc cu Lei aflați în circulație.

Ori, băncile nu au utilizat creditele deschise de Banca Națională decât într'o măsură foarte restrânsă (250 milioane) peste ceea ce aveau la data stabilizării.

*

Iar în ce privește devizele, prin memoriul Dv. recunoașteți singuri că Băncile au cerut Institutului de emisiune sume considerabile spre a plăti datorii de ale lor sau ale industriilor lor, în străinătate. Aceste devize au fost plătite Băncii Naționale cu Lei care se aflau în circulație, și prin urmare nu Banca Națională, ci băncile co-

merciiale și industriile lor, care au cerut aceste devize, au fost acelea care au provocat reducerea circulației.

*

Este regretabil că băncile, care fac zilnic aceste operațiuni, par a voi să acuze Banca Națională de o acțiune a lor proprie, pe care Banca Națională nu o poate împiedeca, ea fiind obligată a satisface fără rezervă orice cerere de devize, la cursul care-i este impus prin legea stabilizării. Prin urmare, din acest punct de vedere, inițiativa aparține băncilor comerciale, și Banca Națională nu poate decât să le lase lor toată răspunderea acestei acțiuni, cu care vor să alarmeze și opinia publică din țară și pe cea din străinătate.

Banca Națională a luat, în schimb, inițiativa unei lărgiri importante a creditelor, ce acordă băncilor. La această inițiativă băncile au răspuns deasemenea, neutilizând decât 250 milioane din 2600 milioane cât le stau la dispoziție până azi. Mai mult decât atât, Banca Națională dorește să lărgască aceste credite cât mai mult, dacă băncile îi vor prezenta polițe bune, conform cerințelor ei statutare.

*

A mări circulațiunea pe altfel de polițe, ar însemna să creiăm artificial Lei fără acoperire și aceasta se numește inflațiune, la care nădăduim că nu eugetă să ne îndemne onorabila Dv. asociațiune.

Este oșios a mai vorbi de sprijinul care trebuie acordat agriculturii pe cale de credit, când este știut cât de largă este politica Băncii Naționale în această privință. Efectele agricole ce stau în portofoliul nostru o fac indiscutabilă.

*

În sfârșit, pentru a nu lăsa neatinsă și chestiunea ureării taxei scontului, vă vom aminti că și atunci când această taxă era de 6 la sută, băncile comerciale percepeau dobânzi de 20—25, chiar 30 la sută și cu toate sforțările Băncii Naționale, în cele mai multe cazuri băncile nu au redus dobânda sub 18 la sută.

Ori, o marjă de 12 la sută și mai mult peste scontul Băncii Naționale este nu numai nejustificată, dar este destul de largă pentru a nu trebui să urmeze în nici un caz, — necum în mod automat, cum pretindeți Dv., — ridicările sau scăderile taxei oficiale a scontului. Legătura dintre mărimea dobânzii percepute de bănci și mărimea taxei scontului este cu atât mai nejustificată, cu cât în total, față de capitalurile lor proprii și creditorii tuturor băncilor din țară, care se ureă la peste 40 miliarde Lei, portofoliul lor la Banca Națională nu este decât de 8 miliarde, deci 20 la sută din prima cifră.

Deci urcarea taxei scontului, neinfluențând decât o mică parte din mijloacele de acțiune a băncilor, nu poate justifica urcarea generală a dobânzilor, mai ales când nici dobânzile percepute înainte de această urcare nu-și găseau justificare.

Ridicarea abuzivă a nivelului dobânzilor nu poate fi îndreptată nici prin eventuale cereri de ureări a dobânzii la depuneri cari dacă se produc, n'au nici o legătură cu taxa scontului B. N. R., ei sunt provocate de goana nefastă după depuneri a băncilor, care poate deveni dezastruoasă.

*

În ce privește motivele ureării taxei scontului, Banca Națională este obligată a recurge la această măsură ori de câteori băncile de emisiune străine urmează sau provoacă ele înse le o asemenea măsură, care are drept consecință un dezechilibru în balanța plăților noastre față de străinătate.

Este indiferent dacă dobânzile curente de pe piața noastră sunt sau nu cu mult mai urcate decât taxa oficială a scontului nostru. Legile economice sunt universale și țara noastră nu face nici o excepție dela aceste legi. Dovada cea mai bună că este așa, este că după încercări de tot felul ale băncilor noastre, de a nesocoti aceste legi, și de a continua să pompeze devize de pe piața noastră pentru ale remite în străinătate, ele au trebuit să ajungă la concluzia că măsura Băncii Naționale face desavantajoasă această practică.

*

Pentru știința Dv. spre a vedea cât de operantă este politica noastră, vă rugăm a nota, că îndată după urcarea taxei scontului cererile de devize la Banca Națională au scăzut la proporții infime, iar în urmă în tot cursul lunii Iunie, piața de devize s'a satisfăcut singură, dând și Băncii Naționale posibilitatea să facă importante cumpărări.

Aceasta este cea mai bună dovadă că politica Băncii Naționale este sănătoasă și că trebuie dusă până la capăt, iar urcarea dobânzilor, sub pretextul ureării taxei oficiale, nejustificată de cealaltă și făcută pe răspunderea și pe riscul acestor bănci.

*

Acest răspuns a Băncii Naționale a produs, în cercurile bancare din capitală și din provincie, o prea firească senzație. O replică a băncilor după toată probabilitatea nu va urma. O polemică între bănci și banca de emisiune, după constatările făcute de o parte și de alta, nu este nici necesară, nici oportună, cum, foarte bine, s'a pronunțat, un fruntaș director de bancă din capitală, căci nu ar putea contribui cu nimic la îndreptarea situației.

Memoriul „Asociației Băncilor“ dealteum, precum se afirmă din cercurile bancare, a fost un act confidențial, o simplă plângere, care a ajuns în publicitate, numai din eroare fără știrea și aprobarea membrilor Asociației și dintr'un exces de zel al biroului Asociației.

Institutul de export pentru agricultură din Ungaria.

Preocuparea cea mai serioasă a cercurilor conducătoare din Ungaria, este în prezent echilibrarea situației economice a țării. Un rol important în această nizuință a ungarilor are „Institutul de export agricol, creat nu de mult de stat în colaborare cu capitalul particular. Scopul lui este de a cerceta și învinge piedicile, ce se pun în calea exportului agricol ungar, înlesnind drumul produselor ungurești spre piețele consumătoare.

Zilele trecute președintele acestui institut, solicitat din toate părțile a dat lămuriri presei cum înțelege să organizeze munca ce va depune pentru ajungerea scopului descris mai sus.

Principalele articole ale căror valorificare îi preocupă se împart în trei categorii :

1. Cereale și făină;
2. Produse animalice și animale;
3. Fructe, verdețuri, păstăioase, galite și ouă.

Buna valorificare a cerealelor și făinei depinde mult de concurența negoțului transatlantic. Experiența trecutului a dovedit, că sunt anumite perioade, — cu deosebire îndată după secerat — când influența acestei concurențe este mai slabă. Atențiunea institutului trebuie ținută încordată, spre a putea exploata cât mai bine aceste perioade în favorul exportului ungar.

Calitatea bună a animalelor noastre suportă ușor orice concurență. Vor trebui să se creeze în străinătate astfel de legături, cari să înlăture orice piedeci din fața exportului de animale. Cu privire la produsele animalice îi preocupă mult valorificarea untului — concurență mult de piețele americane — și a purceilor de carne.

Cercurile specialiste în comerțul de fructe și verdețuri prin intermedierea institutului au obținut un credit de 1 milion pengő cu 6⁰/₁₀.

S'a hotărât, că de acest credit, teftin să aibă parte numai acele firme, cari vor observa dispozițiunile institutului cu privire la furnizare și împachetare. Exporturile acestea se vor face sub

supravegherea institutului, pentruca în viitor să nu mai survină neajunsurile ce s'au întâmplat anii trecuți. Se vor institui bune organizații cu deosebire în: Viena, Praga, Lipsca, München, Berlin, Breslau. Se va da o atențiune deosebită exportului de pepeni și struguri.

Datoria institutului este să studieze temeinic nevoile și posibilitățile de cumpărare ale marilor piețe consumătoare. Să pună în legătură directă pe producătorii țării cu aceste piețe. Experiența astfel câștigată va trebui se servească ca bază viitoarei politici ungare de producțiune agricole.

Va trebui să se standardizeze producțiunea. Peste granițele țării să nu se trimită, decât articole bine asortate prevăzute cu marca țării, care să le garanteze calitatea, iar legăturile cu străinătatea să le cimentăm prin tratate noi comerciale potrivite condițiunilor economice actuale.

Ca să se poată achita cât mai onorabil de sarcinile ce și le-a luat asupra-i, va trebui să organizeze un serviciu de informațiuni economice. Acest serviciu va trebui să aibă ca reprezentanți pe diferitele piețe, astfel de persoane, cari și până acuma au făcut servicii de corespondenți economice, fiind versați în materie. Institutul va trebui să fie permanent informat asupra politicii economice și planurilor pentru viitor a conducerii piețelor pe cari se introduce. Nu-i permis să fie expus la nici o surprindere și trebuie să se îngrijească de cu vreme de noi deșeururi în cazul că în anumite locuri se întâmpină piedeci.

Prin o reclamă potrivită va trebui să se atragă atenția străinătății asupra articolelor ungare.

Se va redacta un ziar nou „Curierul agricol maghiar“ în 4 limbi.

Ziarul va căuta să informeze străinătatea asupra referințelor de prețuri, etc. a piețelor ungare. Dar scopul ziarului mai este de a căuta să niveleze și diferența de prețuri de pe piețele interne. Aceasta se va ajunge prin informațiunile, ce se vor da asupra tuturor piețelor din țară, grație rețelei serviciului de corespondenți, extinsă asupra întregii țări.

Iată o acțiune în stil mare, care dacă se va realiza în toate amănuntele luate în program și va funcționa în condiții bune, va da un avânt mare agriculturii ungare și va crea o concurență greu de învins în străinătate, pentru alte țări exportătoare de produse agricole.

Noi când vom ajunge să organizăm o astfel de acțiune mare pentru promovarea exportului produselor noastre ?

Academia comercială din Cluj.

Anuarul Academiei de înalte studii comerciale și industriale, Cluj, pe anii 1926—1927 și 1927—1928, constituie o dare de seamă către marea publică, dar și un document al vremii pentru istoricul școlii românești din Ardeal de după războiu.

Nenumărate au fost piedecile, cari ne-au stat în cale pentru deschiderea celor peste 100 (cca 120) școli secundare aci la noi. Este de ajuns, poate, dacă amintim, că în acest scop nu aveam în 1918—19, mai mulți de 110 profesori titulari.

Nu mai puțin surâzătoare a fost situația universității și a academiei comerciale din Cluj. Preluarea unei instituții cum e universitatea într'un centru minoritar, în care la fiecare pas te pândesc ochi streini pentru a te descalifica, nu a fost tocmai sarcină ușoară. Dar alături ardelenilor au alergat ca în vreme de mare pericol „regășenii” din Muntenia și Moldova. Și nu numai că nu ne-am făcut de răs, nu numai că am fost în stare să menținem nivelul cultural al universității din Cluj, dar într'un Bogrea, într'un Racovița și într'un Pompei, minoritarii au fost nevoiți să recunoască pe oamenii de știință superiori, cari au dus falma acestei Universități până mult departe peste hotare. Și ce faimă! Profesorul Racovița cu Speologia crează o nouă știință, Pompei este invitat să țină cursuri de matematici la Sorbona, iar Bogrea este recunoscut, în mod unanim, ca unul dintre cei mai adânci cunoscători ai elasicismului.

Dar să revenim asupra anuarului, căci lipsa de spațiu ne silește să renunțăm la această prea frumoasă pagină din istoria școlii superioare românești din Ardeal.

În afară de obiectivele date statistice anuale, fostul rector al academiei, dl Aurel Ciortea, face o comparație între Academia din era maghiară și cea de-acum, din punct de vedere al numărului și naționalității studenților cari au cercetat cele două instituții.

Iată rezultatul la care a ajuns:

Cursurile Academiei, înființată la 1902 de Unguri, pe 4 semestre, având acelaș corp didactic, ca și școala comercială superioară, a fost frecventată până în 1921, de 1123 studenți. Dintre aceștia 47% au fost Români, la o populație de 58%, 7% Germani la o populație de 12%, Evrei 18% la un procent de 35% și în fine 67% Maghiari la o populație de 25% din totalul populației ardelenilor.

Statistica anilor 1920—1928. Academia comercială cu 6 semestre și cu un corp profesoral

de o pregătire superioară, deosebit de cel al școlii comerciale, arată un număr de 1697 studenți, dintre cari 72% Români ardeleni, 9% Români din vechiul regat, 9% Maghiari, 4% Germani 43% Evrei și 17% alte naționalități. Comparând datele dl Rector Ciortea constată:

„Numărul cel mai puțin favorabil îl au Germanii, dar acest număr este numai de 3 ori și nu de 12 ori, ca și cum fusese cazul la Români. Numărul cel mai favorabil îl au Români. Dar acesta este numai de 14 ori și nu de 6 ori mai mare cum fusese cazul la Maghiari. Deci extremele s'au redus. S'a făcut un început bun de nivelare și proporționalizare a populației studențești a Academiei, în proporție cu populația diferitelor naționalități din această provincie”.

Și mai departe:

„Progresul acestei academii este deci incontestabil și se manifestă în două direcțiuni, în una didactică și în alta politică; deoparte avem nivelul științific mai ridicat al acestei școli românești, progres obținut prin instituirea anului al treilea de studii, prin bifurcarea lui în cele două secțiuni: bancară și industrială; prin instituirea seminarului pedagogic pentru pregătirea viitorilor profesori de școli comerciale și, mai presus de toate, prin separarea corpului didactic de cel al școlii comerciale și prin selecționarea lui din intelectuali cu pregătire științifică superioară și probată.

Al doilea progres îl constituie nivelarea mai rațională a populației studențești dela această academie în raport cu proporția naționalităților din această provincie”.

Anualul cuprinde și conferința ținută de dl Profesor P. Roșca, la deschiderea cursurilor anului 1928—1929, „Aplicările psihologiei la viața economică”, subiect interesant și bine documentat. Conferința a fost publicată și în „Societatea de mîne”.

Raportul dlui Profesor Moroianu, actualul rector și fost student pe vremuri al Institutului superior de comerț din Anvers, conține o dare de seamă asupra felului cum au decurs serbările jubileului de 75 ani al acestui institut. Dsa aminteste, cu această ocazie, campania de presă purtată în coloanele ziarelor „Le Precurseur”, „La Reforme”, „L'Independance Belge” prin studenții români, ca și prin ziaristii belgieni de pe vremuri, pentru împlinirea idealului nostru național.

În urma acestui raport guvernul român a decorat pe, d-nii Gerald Harry și Guilmot, cu plăca de mare ofițer al României pe primul, și cu comandoria aceluiaș ordin pe cel de al doilea

Perspectivile producției anului 1929.

Condițiile meteorologice din cursul ultimelor săptămâni au fost foarte prielnice agriculturii. În general starea culturilor este satisfăcătoare și se așteaptă la o recoltă cum n'a mai fost dinainte de războiu.

Perspectivile recoltei se prevăd a fi admirabile la porumb, care e baza alimentației țărănimii, iar la celelalte cereale pare a fi un fapt împlinit o recoltă bună. Sunt regiuni în țară în care n'a mai fost așa recoltă de aproape trei decenii, îndeosebi în Basarabia, unde după ultimelor știri, recolta ar depăși cu mult așteptările, producând în mediu până la 3500 kgr. orz și ovăs la ha. Producția minimală de ovăs în Basarabia va fi de 300.000 vagoane. Se mai spune că și în celelalte părți ale țării, recolta porumbului va fi foarte bună și că anul acesta va permite un export pe care România nu l-a avut dela războiu încoace.

După ultimele evaluări provizorii, se așteaptă la următoarea producție :

	1929	1928	Media
	Vagoane	Vagoane	1923—1927
Grâu	258.150	314.460	263.940
Secară	31.770	29.170	22.420
Orz	248.690	151.100	119.220
Ovăs	124.330	98.040	85.730

Cu toate că după ultima statistică suprafața însămânțată cu grâu e mult mai mică decât în anii trecuți, producția nu va fi decât cu 2·2% mai redusă decât media anilor 1923—1927. Se observă o scădere a grâului cu 17·9% față de anul trecut, cu toate acestea însă nevoile consumului intern va fi acoperit și ceea ce e probabil, e că va rămâne și un surplus de export. Se mai observă o creștere a producției față de anul trecut și de ceilalți ani la secară, care va da cu 8·9% în plus față de anul trecut, ceea ce în vagoane ar reveni la 2600—.

Cea mai mare creștere însă a producției se observă la orz, cu 64·6% față de anul trecut, ceea ce în vagoane ar fi la 97.590—, fiind astfel dela războiu încoace, cea mai bună recoltă.

Dacă constatările de după recoltă vor corespunde cu evaluările făcute acum, atunci se poate conta pe o cantitate de aproximativ 180.000— vagoane orz, ovăs și secară, ce se va putea exporta.

Probabil în urma evaluărilor de mai sus a producției, se simte pe piață comercială o în-

grămădire neașteptată de devize, cu toate că suntem numai la începutul lunii Iulie, neputându-se deci vorbi încă de afluențele de devize venite în țară pentru întreprinderile în legătură cu recolta.

O.

Situația.

Săptămâna trecută a fost stăpânită de frământări politice. Lupta opoziției liberală-averescană, sprijinită de Consiliul legislativ, în contra legii administrative a provocat divergențe de păreri între Înalta Regentă și guvern, de pe urma cărora unele cercuri luau ca sigură demisia guvernului. Este drept că aceste divergențe s'au înlăturat foarte anevoios, în mare parte în urma concesiunilor făcute de guvern, totuși marea majoritate a publicului nu s'a prea enervat, căci afară de unii interesați nimeni nu-și poate închipui, că în actuala situație ar fi posibilă căderea guvernului.

Dealtfel după ultimele știri nemulțumiții de pe urma depunerii în Cameră a proiectului legii administrative ar fi: liberalii, averescanii, ungurii, sașii și basarabeni, grupări, cari nu se prea pot împăca întru toate cu noul curent, ce dominează actual viața noastră publică, și dintre cari unde au interese cu totul opuse acestui curent.

Deocamdată pe teren politic noul regim a învins. Rămâne să mai facă regulă pe cel economic și financiar. Cum peste greutățile începutului a trecut sunt, toate speranțele că nizuințele sale vor fi încununat de succes. Îl dorim!

*

Cumpărăturile — deocamdată cam izolate — ce s'au arătat în ultimul timp, pe de o parte lipsa de marfă resimțită în unele hârtii, pe de altă parte, au avut ca rezultat urcări destul de apreciable de prețuri.

Complotul descoperit în ultimile zile, căruia guvernul nu-i dă nici o importanță, cu toate că lumea persistă în credința, că ar fi organizat de generali activi, mai departe s'vonurile despre căderea guvernului nu au influențat de loc bursa. Singură ziua de 10 crt. decisivă cu privire la soarta legii administrative a înregistrat unele scăderi cu deosebire la Reșița. Piața în general însă tot fermă este.

Căutare mai mare au avut Reșița, Banca Națională, apoi Clădirea Rom., Letea, Mica.

Bancarele deasemenea au fost cerute. Se remarcă interes pentru acțiunile Băncii Albina, fără a se găsi marfă.

În Petrolifere urcările de cursuri venite dela Paris au avut ca urmare o ameliorare apreciabilă a situației acestora. S'a arătat viu interes atât pentru hârțile străine, cât și pentru Credit Mintier și mai cu seama I. R. D. P.

Cursurile hârțiilor cu dobândă fixă sunt susținute, eu toate că piața este cam lipsită de transacțiuni.

București.

Remizier.

CRONICĂ.

Ziua internațională a cooperăției. La 7 cert. s'a serbat pe întreg globul ziua internațională a cooperăției. Din prilejul acesta dl fost ministru, Gr. E. Trancu-Iași, publică în „Universul“ un articol comemorativ, arătând cine a fost la noi Românii cooperatorii de frunte „eroii cooperăției“, cum îi numesc unii și anume P. S. Aurelian, D. Buteulescu, Dr. C. I. Istrati, Spiru Haret, Ioan Creangă, Fotin Enescu, P. Rădulescu-Muzești, Dinu Brezulescu, Filimon (Bucovina) și Toma Rusă.

Completăm aceasta listă încă cu următoarele nume, eu rol important în mișcarea cooperativă a țării: I. G. Duca, I. Răduceanu, Dumitrescu-Bumbești și Epaminonda Balamace și alții.

La noi Românii din Ardeal primii, cari s'au ocupat de mișcarea cooperatistă au fost: Disarion Roman, Dr. Aurel Brote, Victor Tordășianu, Dum. Comșa, Romul Simu, Vasile Osvadă, Iuliu Enescu, Adrian Oțoiu și alții.

*

Statificarea societăților de asigurare? Ministerul de finanțe intenționează să supună societățile de asigurare unui regim nou, conform căruia statul va participa la o cnotă anumită a beneficiilor realizate de aceste societăți și li se va impune asigurarea recoltelor pentru cazuri de secetă. Un proiect de lege în acest sens este în pregătire.

*

Burse de mărfuri și efecte în Cluj și Timișoara. Noul proiect de lege al burselor prevede înființarea de burse de efecte și de mărfuri în importantele centre comerciale și financiare ale Ardealului: Cluj și Timișoara.

*

Societățile de asigurare din România. Conform unor date statistice recente, 28 din societățile de asigurare mai importante din țară au

avut la finele anului trecut împreună: capital social de Lei 344 milioane rotund; rezerve statutare în sumă de Lei 158 milioane și rezerve matematice Lei 1573 milioane. Active total Lei 3500 milioane rotund și au realizat un beneficiu net de Lei 87 milioane. Rentabilitatea medie a variat între 15⁰/₀—25⁰/₀.

*

Desvoltarea industriei aparatelor de radiofonie. În anul 1928, s'au produs în America aparate de radiofonie în valoare de 650 milioane Dolari sau Lei 109,200.000.000—. În a. c., fabricile își vor majora producțiunea cu 20⁰/₀—50⁰/₀.

În ultimii 6 ani valoarea producțiunii s'a înzecit. Dela 1922 încoace s'au vândut aparate de radiofonie în valoare de 2¹/₂ miliarde Dolari.

În Statele Unite dispun de aparate de radiofonie ¹/₃ parte a tuturor familiilor.

Cursul Valorilor la București

la 11 Iulie 1929.

EFECTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	70—80
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	70—80
Scris Rurale	5	49 ¹ / ₂ —49 ³ / ₄
Scris Urb. București	5	49 ³ / ₄ —50
Scris Urb. Iași	5	48 ³ / ₄ —49
Comuna București	4	50—60
Comuna București	5 ⁰ / ₀	50—60
Imprumutul Național 1916	5	64—64 ¹ / ₄
Imprumutul Unirii 1919	—	57 ¹ / ₂ —57 ³ / ₄
Imprumutul Refacerii 1920	5	57—57 ¹ / ₄
Renta împrumutării	5	51 ³ / ₄ —52
„ 1903 original	5 ⁰ / ₀	80—90
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₀	50—60

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	10500—10600
Marmorosch Blank & Cie ex. cup.	500	1090—1100
Românească	500	910—920
„ pui	500	840—850
De Scont ex. cup.	500	330—340
Comerc. Română	500	830—840
Credit Român ex. cup.	500	980—990
Generală	500	640—650
Viticola	500	300—310
Comerț Craiova opt.	500	850—860
Com. Ital. și Rom.	500	740—750
Albina Sibiu ex. cup.	500	1000—1100
Carpaților	500	475—500
Franco-Română	500	80—100

ASIGURĂRI

	Val. nom.	Cursul
Dacia-România ex. cup.	2000	6400—6450
Naționala	500	1075—1100
Generală	500	2350—2400
Agricolă ex. cup.	500	1150—1200
Steaua României	500	980—1000
Prevederea	200	470—480
Soc. Urania	1000	2300—2400

PETROLIFERE

Steaua Română	500	1275—1300
Astra Română	500	2275—2300
Speranța opt.	500	1150—1200
Speranța pui	500	625—650
Petrol Blok	500	280—285
Petrolul Rom. opt.	500	580—590
Petrolul Rom. (pui)	500	400—410
I. R. D. P. opt.	500	335—340
Concordia	250	1100—1120
Creditul Minier opt.	500	640—645

DIFERITE SOCIETĂȚI

Reșița	500	700—705
C. Tramv. Buc.	500	945—950
Govora-Călimănești purlător	200	240—250
Govora-Călimănești nom.	200	230—235
Cartea Românească	500	350—355
Creditul Technic purt.	500	460—470
Creditul Technic nom.	500	430—440
Letea opt. ex. cup.	500	700—710
Clădirea Românească	500	600—610
Mica	500	570—580
Carpatina	500	900—950
Credit Industrial ex. cup.	1000	810—820

MONEDE EFECTIVE

Dolari	167.75—168.—
Sterline	815—817.—
Lirete	8.85—8.90
Cor. cehe	5.03—5.06
Franci francezi	6.68—6.71
Franci belgieni	4.65—4.70
Franci elvețieni	32.1/2—32.70
Mărci germane	40.35—40.55
Zloți	18.90—18.95
Șilingi austr.	23.90—24.05
Pengő	29.50—29.65
Dinari	2.97—3.—
Leva	1.21—1.23
Drachme	2.22—2.25
Lire otomane	82.50—83.50
Napoleon	650—655.—

„ELECTRICA“

Societate Anonimă, Arad.

Convocare.

Domnii acționari a întreprinderii „ELECTRICA“ S. A., în Arad, sunt convocați pe ziua de 11 August 1929, orele 4 d. m. la

adunarea generală extraordinară

care va avea loc în Arad, Strada V. Alecsandri Nr. 1 pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale extraordinară;
2. Modificarea articolelor 2, 5, 16, 22, 27, 29, 33, 36, 45 și 54 din statute;
3. Ratificarea cooptării alor 5 membri în Consiliul de administrație, și eventual alegerea unor noi membri în Consiliul de administrație;
4. Alegerea alor 2 membri în Comitetul de cenzori;
5. Raportul Consiliului de administrație referitor la gestiunea societății de până acuma și eventualele dispozițiuni în legătură cu aceasta;
6. Eventuale propuneri.

Arad, la 8 Iulie 1929.

Consiliul de administrație.